

31.10.2005

1879/4/03

Ratkaisija: Oikeusasiamies Riitta-Leena Paunio

Esittelijä: Oikeusasiamiehensihteeri Pirkko Äijälä-Roudasmaa

**KIIREELLISEN HUOSTAANOTON PERUSTELEMINE JA
LIKKUMISVAPAUDEN RAJOITTAMISESTA PÄÄTTÄMINEN (seloste)**

Sosiaalitoimi oli ottanut kantelijan 15-vuotiaan tyttären kesällä 2003 kiireellisesti huostaan ja sijoittanut hänet lääninhallituksen luvan saaneeseen yksityiseen lastensuojelulaitoksen huumevieroitukseen erikoistuneeseen yksikköön. Johtava sosiaalityöntekijä ja sosiaalijaosto perustelivat kiireellistä huostaanottopäätöstä sillä, että 15-vuotias oli viety putkaan 2,1 promillen humalassa noin kaksi viikkoa ennen kiireellistä huostaanottoa. Kantelija ei ollut huolissaan tyttärensä alkoholinkäytöstä eikä halunnut avohuollon tukitoimia. Tyttärestä oli tehty viimeisen kolmen vuoden aikana 14 lastensuojeluilmoitusta, joista kahdeksan poliisin tekemiä juopumuspidätyksiä. Tyttären katsottiin vakavasti vaarantavan terveyttään alkoholinkäytöllä.

Oikeusasiamies Paunio totesi, että kiireellinen huostaanotto oli tehty noin kaksi viikkoa juopumuspidätyksen jälkeen, jolloin kantelijan tytär oli ollut kotona sisarensa kanssa, eikä ollut nauttinut alkoholia. Myös tätä edeltäneestä juopumuspidätyksestä oli kulunut jo vuosi. Näillä perusteilla tilanne ei yksistään täyttänyt kiireellisen huostaanoton perusteluita.

Kun kuitenkin otettiin huomioon sosiaalitoimen selvityksissä kertoma, jonka mukaan kantelijan tytär oli vuotta aikaisemmin toimitettu juhannusfestivaaleilta päihtyneenä ja häiriköivänä pois poliisin toimesta, ja kuinka vaarallisiin tilanteisiin hän oli aikaisemmilla juopumustapauksilla itsensä saattanut, asiaa olisi tullut korostaa kiireellisessä huostaanottopäätöksessä. Samoin sitä, että hän itse halusi avohuollon apua, jonka huoltaja häne ltä kielsi. Näin ollen oli perusteltua erottaa lapsi äidistään huumekartoituksen tekoa varten ja estää lapsen mahdollinen ko. juhannuksen juopuminen. Oikeusasiamies katsoi, että kiireellinen huostaanotto on aina niin voimakas puuttuminen perustuslain 10 §:ssä turvattuun perhe-elämän suojaan, että sitä koskeva päätös on perusteltava erityisen tarkasti.

Sosiaalitoimi ja huumekartoitusyksikkö olivat sopineet, että sosiaalilautakunnan valtuuttama viranhaltija määrää aina lastensuojelulain 32 §:n nojalla huumekartoitukseen sijoitettavalle nuorelle huumekartoituksen keston pituisen liikkumisvapauden rajoituskiellon. Koska kantelijan tytär oli itse hyväksynyt huumekartoituksen ehdot, oikeusasiamies katsoi, että tyttären oikeusturvaa ei tässä tapauksessa loukattu. Oikeusasiamies kuitenkin katsoi, että jatkossa yksityisiä sosiaalipalveluja tarjoavan yksikön eli ko. lastensuojelulaitoksen johtajan on arvioitava mahdollisesta liikkumisvapauden rajoituksesta kunkin nuoren osalta tapauskohtaisesti erikseen kuten laki määrää.